

Bàn về những điểm mới của Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017 về hình phạt tử hình

Discussing new points of the Penal Code 2015 amended and supplemented
in 2017 about the death penalty

Dương Đức Chính, Hoàng Thị Quyên*, Phạm Thị Thanh Tâm

Duong Duc Chinh, Hoang Thi Quyen, Pham Thi Thanh Tam

Khoa Luật, Đại học Duy Tân, 03 Quang Trung, Đà Nẵng, Việt Nam

School of Law, Duy Tan University, 03 Quang Trung, Da Nang, Vietnam

(Ngày nhận bài: 30/12/2019, ngày phản biện xong: 10/01/2020, ngày chấp nhận đăng:.....)

Tóm tắt

Bài viết tập trung nghiên cứu vấn đề lý luận về những điểm mới của hình phạt tử hình theo quy định tại Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017. Nguyên tắc nhân đạo trở thành một nguyên tắc quan trọng trong toàn bộ chủ trương, đường lối của Đảng và trong toàn bộ hệ thống pháp luật Việt Nam. Vì vậy, việc thay đổi và hoàn thiện pháp luật về hình phạt tử hình để phù hợp với tính nhân đạo và phù hợp với mục đích răn đe, giáo dục của hình phạt này là vấn đề hết sức cần thiết.

Từ khóa: Hình phạt tử hình, quyền con người, Bộ luật hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017.

Abstract

The paper focuses on studying theoretical issues about new points of the death penalty according to the Penal Code 2015 amended and supplemented in 2017. The humanitarian principle has become an important principle in the whole Communist Party's guidelines and the entire Vietnamese legal system. Therefore, it is essential to change and improve the law on the death penalty to suit the humanitarian and deterrent purposes.

Keywords: Death penalty, human rights, 2015 Penal Code amended and supplemented in 2017.

1. Đặt vấn đề

Nguyên tắc nhân đạo trở thành một nguyên tắc quan trọng trong toàn bộ chủ trương, đường lối của Đảng và trong toàn bộ hệ thống pháp luật Việt Nam, đặc biệt là hiện nay khi chúng ta đang xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân. Điều đó đòi hỏi phải kịp thời hoàn thiện các quy định của pháp luật nói chung, pháp luật hình sự nói riêng nhằm đảm bảo tính khoan hồng và nhân đạo xã

hội chủ nghĩa. Trước yêu cầu nói trên, pháp luật về hình phạt tử hình đã không ngừng thay đổi và hoàn thiện để phù hợp với tính nhân đạo và phù hợp với mục đích răn đe, giáo dục của hình phạt này. Thực hiện chủ trương của Đảng và Nhà nước ta về giảm hình phạt tử hình nhằm bảo vệ quyền con người, đảm bảo tính khoan hồng và nhân đạo theo tinh thần Hiến pháp [1] và Nghị quyết số 49-NQ/TW của Bộ Chính trị về Chiến lược cải cách tư pháp và để đáp ứng yêu cầu đấu tranh phòng,

chống một số loại tội phạm đặc biệt nghiêm trọng, nguy hiểm, Bộ luật hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung 2017 đã bỏ hình phạt tử hình đối với 7 tội danh và quy định: “Không áp dụng hình phạt tử hình đối với người đủ 75 tuổi trở lên khi phạm tội hoặc khi xét xử”; “Không thi hành án tử hình đối với người đủ 75 tuổi trở lên và người bị kết án tử hình về tội tham ô tài sản, tội nhận hối lộ mà sau khi bị kết án đã chủ động nộp lại ít nhất ba phần tư tài sản tham ô, nhận hối lộ và hợp tác tích cực với cơ quan chức năng trong việc phát hiện, điều tra, xử lý tội phạm hoặc lập công lớn.” (Điều 40).

2. Khái niệm và đặc điểm của hình phạt tử hình

Khái niệm hình phạt được quy định tại Điều 30 Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung 2017. Theo đó: “*Hình phạt là biện pháp cưỡng chế nghiêm khắc nhất của Nhà nước được quy định trong Bộ luật này, do Tòa án quyết định áp dụng đối với người hoặc pháp nhân thương mại phạm tội nhằm tước bỏ hoặc hạn chế quyền, lợi ích của người, pháp nhân thương mại đó*”.

Hình phạt tử hình là một loại hình phạt truyền thống, có từ lâu đời. Thuật ngữ hình phạt tử hình có tên tiếng Anh là “death penalty” hay là “capital punishment”. Capital có nguồn gốc từ tiếng Latin là capitalis, trong đó có gốc của từ kaput, có nghĩa là đầu. “Capital punishment” có nghĩa là hình phạt mà khi áp dụng, người bị áp dụng sẽ bị mất đầu, tức là tước bỏ quyền sống của một người. Trong tiếng Pháp hình phạt này có tên “peine de mort” hay còn gọi là “peine capitale”; trong tiếng Đức nó có tên gọi là “todesstrafe”.

Theo quy định của Bộ luật Hình sự: “*Tử hình là hình phạt đặc biệt chỉ áp dụng đối với người phạm tội đặc biệt nghiêm trọng thuộc một trong nhóm các tội xâm phạm an ninh quốc gia, xâm phạm tính mạng con người, các tội phạm về ma túy, tham nhũng và một số tội phạm đặc biệt nghiêm trọng khác do Bộ luật này quy định*”. Từ định nghĩa này cho thấy, hình phạt tử hình có những đặc điểm sau:

Thứ nhất, hình phạt tử hình là hình phạt nghiêm khắc nhất - tước đoạt mạng sống của người phạm tội, không một hình phạt nào trong hệ thống hình phạt có khả năng này. Hình phạt tử hình tước bỏ quyền được sống - quyền năng tự nhiên, thiêng liêng, cao quý nhất của con người. Áp dụng tử hình đối với người phạm tội là loại bỏ hoàn toàn sự tồn tại của họ trong đời sống xã hội vì lợi ích chung của cộng đồng.

Thứ hai, tử hình chỉ áp dụng đối với người phạm tội đặc biệt nghiêm trọng được quy định trong Bộ luật Hình sự. Chỉ khi hành vi phạm tội gây nguy hại đặc biệt lớn cho xã hội, người phạm tội ở vào các trường hợp được Bộ luật Hình sự dự liệu trước, cùng với bản án có hiệu lực của Tòa án, việc áp dụng tử hình mới có giá trị pháp lý thực tế.

Thứ ba, hình phạt tử hình không đặt ra mục đích cải tạo, giáo dục người bị kết án. Tuy nhiên, tử hình vẫn đạt được mục đích phòng ngừa riêng của nó khi loại bỏ khả năng phạm tội mới của người bị kết án. Và mục đích phòng ngừa chung khi có tác dụng răn đe mạnh mẽ, ngăn ngừa những cá nhân không vững vàng trong xã hội đi vào con đường phạm tội. Xuất phát từ điểm này chúng ta có thể thấy hình phạt tử hình luôn có tính chất không thể thay đổi. Bởi nếu ở những hình phạt khác, khi phát hiện có oan sai, chúng ta vẫn có thể khắc phục được hậu quả. Nhưng người bị kết án tử hình thì sau đó dù có chứng minh được người đó hoàn toàn vô tội, cũng không làm cách nào để họ có thể sống lại để tiếp tục cuộc sống mà họ đáng được có.

Thứ tư, quy định về hình phạt tử hình trong Bộ luật Hình sự vẫn phù hợp với nguyên tắc nhân đạo vì hình phạt này tuy tước đi quyền sống của người phạm tội nhưng để bảo vệ lợi ích của cả cộng đồng, loại trừ nguy cơ đe dọa cộng đồng. Bên cạnh đó, việc áp dụng hình phạt tử hình chỉ được áp dụng với một số loại tội danh, và loại trừ đối tượng bị tử hình là người chưa thành niên, phụ nữ có thai hoặc phụ nữ đang nuôi con dưới

36 tháng tuổi, người đủ 75 tuổi trở lên khi phạm tội hoặc khi bị xét xử.

3. Những quy định mới về hình phạt tử hình trong Bộ luật hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung 2017

Thứ nhất, bỏ hình phạt tử hình đối với 7 tội danh

Trên tinh thần quán triệt tư tưởng cải cách tư pháp, bám sát các tiêu chí cũng như điều kiện áp dụng hình phạt tử hình nêu trên, bảo đảm sự kết hợp hài hòa, cân đối giữa yêu cầu bảo đảm quyền con người, quyền công dân, đặc biệt là quyền sống theo tinh thần Hiến pháp năm 2013 và yêu cầu đấu tranh phòng, chống tội phạm, đồng thời thể hiện sự thận trọng cần thiết trong việc bỏ hình phạt tử hình đối với từng tội danh cụ thể, Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung 2017 bỏ hình phạt tử hình đối với 07 tội danh: (1) Tội cướp tài sản; (2) Tội sản xuất, buôn bán hàng cấm là lương thực, thực phẩm, phụ gia thực phẩm; (3) Tội tàng trữ trái phép chất ma túy; (4) Tội chiếm đoạt chất ma túy; (5) Tội phá hủy công trình, cơ sở, phương tiện quan trọng về an ninh quốc gia; (6) Tội chống mệnh lệnh; (7) Tội đầu hàng địch.

- Tội cướp tài sản (Điều 168 Bộ luật Hình sự năm 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017): Cướp tài sản là một trong các tội phạm nghiêm trọng nhất trong số các tội xâm phạm sở hữu. Bản chất của tội này là tước đoạt quyền sở hữu của người khác bằng vũ lực hoặc bằng các hành động khác tấn công nạn nhân làm cho họ không thể chống cự được. Tuy nhiên, cần phải thấy rằng, đây là tội xâm phạm quyền sở hữu của người khác, đối tượng chính bị xâm hại ở đây là tài sản. Mục đích của người phạm tội này là chiếm đoạt tài sản của người khác chứ không phải là xâm phạm tính mạng, sức khỏe. Việc gây thương tích hoặc làm chết người khi thực hiện hành vi cướp không nằm trong ý định chủ quan của người phạm tội cướp. Hơn nữa, không phải mọi trường hợp phạm tội cướp tài sản đều gây chết người, do vậy, việc áp dụng hình phạt tù chung thân đối với tội phạm

này là đủ nghiêm khắc. Nếu chứng minh được người phạm tội có ý định tước đoạt sinh mạng của nạn nhân thì có thể xử lý về tội giết người mà hình phạt cao nhất là tử hình.

Tội sản xuất, buôn bán hàng cấm là lương thực, thực phẩm, phụ gia thực phẩm (Điều 193 Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017):

Sản xuất hàng giả là lương thực, thực phẩm, thuốc chữa bệnh, thuốc phòng bệnh, được hiểu là hành vi làm (tạo) ra sản phẩm, hàng hoá của các đối tượng nêu trên một cách trái phép giống như những sản phẩm hàng hoá được Nhà nước cho phép sản xuất, nhập khẩu và tiêu thụ trên thị trường (tức hàng thật) gây nhầm lẫn hoặc để lừa dối khách hàng.

Buôn bán hàng giả là lương thực, thực phẩm, thuốc chữa bệnh, thuốc phòng bệnh, được hiểu là hành vi mua hàng của các đối tượng nêu trên mà mình biết rõ là hàng giả với giá rất rẻ và dùng các thủ đoạn gian dối để bán cho khách hàng với giá của hàng thật. Đối với loại tội phạm này, mức phạt chung thân là phù hợp cho hành vi vi phạm.

- Tội phá hủy công trình, phương tiện quan trọng về an ninh quốc gia (Điều 303 Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017):

Theo Bộ luật Hình sự năm 1985 thì đây là một trong các tội xâm phạm an ninh quốc gia. Đến Bộ luật Hình sự năm 1999, tội phạm này được chuyển về Chương các tội xâm phạm an toàn công cộng, trật tự công cộng. Như vậy, đã có sự chuyển đổi về khách thể xâm hại từ an ninh quốc gia sang trật tự, an toàn xã hội và do vậy, tầm quan trọng và yêu cầu bảo vệ khách thể đối với tội này cũng đã có sự thay đổi không còn ở mức cao như trước đây. Do vậy, hình phạt tù chung thân đối với tội phạm này là đủ nghiêm khắc. Ngoài ra, thực tiễn cũng cho thấy, trong khoảng gần 10 năm trở lại đây, các Tòa án không áp dụng hình phạt tử hình đối với những người phạm tội này.

- Tội chống mệnh lệnh (Điều 394 Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017) và tội đầu hàng địch (Điều 399 Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi,

bổ sung năm 2017): Đây là các tội phạm đặc biệt nghiêm trọng, nhưng hậu quả mà hành vi phạm tội này gây ra sau đó có thể không nằm trong ý muốn chủ quan của người phạm tội, thậm chí có trường hợp khi thực hiện các hành vi này, bản thân người phạm tội chưa hình dung được hết những hậu quả mà hành vi phạm tội của mình có thể gây ra. Trong trường hợp chứng minh được rằng, các hậu quả đặc biệt nghiêm trọng đó nằm trong ý muốn chủ quan của người phạm tội thì có thể hành vi phạm tội của họ đã vượt ra ngoài phạm vi tội chống mệnh lệnh hoặc đầu hàng địch. Khi đó sẽ kết hợp xử lý về các tội phạm khác có liên quan. Hơn nữa, tội chống mệnh lệnh và tội đầu hàng địch chủ yếu xảy ra trong thời chiến và khi đó hậu quả của nó sẽ cực kỳ nghiêm trọng, còn trong điều kiện thời bình như hiện nay thì hậu quả của hành vi phạm tội này cũng có mức độ không giống như thời chiến. Do vậy, hình phạt tù chung thân đối với các tội phạm này là đủ nghiêm khắc mà không cần thiết phải tước đi sinh mạng của người phạm tội. Hơn nữa, theo Báo cáo số 3870/BQP-VPC ngày 07 tháng 12 năm 2012 của Bộ Quốc phòng về Tổng kết 11 năm thi hành Bộ luật Hình sự thì trong những năm qua các Tòa án quân sự chỉ áp dụng hình phạt tử hình đối với hai tội là: Tội gián điệp và tội giết người. Còn đối với các tội phạm khác mặc dù có quy định hình phạt tử hình nhưng các Tòa án quân sự không áp dụng.

Bên cạnh đó, do điều kiện kinh tế - xã hội thay đổi, việc áp dụng hình phạt tử hình với các tội danh về ma túy bao gồm Tội tàng trữ trái phép chất ma túy và Tội chiếm đoạt chất ma túy là không phù hợp. Nên việc bỏ hình phạt tử hình đối với hai tội danh này là điều hết sức cần thiết. Như vậy, theo Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017 thì sẽ còn 18 tội danh áp dụng hình phạt tử hình. Việc quy định thu hẹp phạm vi áp dụng hình phạt tử hình là cần thiết, thể hiện tính nhân văn của pháp luật hình sự xã hội chủ nghĩa, phù hợp với tình hình phát triển kinh tế - xã hội của đất nước, đáp ứng yêu cầu đấu tranh phòng, chống tội phạm và hội nhập quốc tế.

Thứ hai, sửa đổi, bổ sung một số quy định của Bộ luật hình sự 1999 về hình phạt tử hình

Điều 40 của Bộ luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017 có quy định: “Không áp dụng hình phạt tử hình đối với người đủ 75 tuổi trở lên khi phạm tội hoặc khi xét xử” và “Không thi hành án tử hình đối với người đủ 75 tuổi trở lên”. Đây được coi là một trong những điểm mới của Bộ luật Hình sự nhận được nhiều ý kiến trái chiều. Sở dĩ điều luật này nhận được nhiều phản hồi như vậy là bởi các nguyên nhân:

Một là, pháp luật là để bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa, bảo vệ bình yên cuộc sống và hạnh phúc của nhân dân. Tuy nhiên ở nước ta, thời gian qua mặc dù Trung ương Đảng, Quốc hội, Chính phủ đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo các cấp, các ngành triển khai quyết liệt các chủ trương, biện pháp trong đấu tranh phòng, chống tội phạm, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội, nhưng tình hình tội phạm và vi phạm pháp luật còn diễn biến phức tạp. Nếu quy định “Không áp dụng hình phạt tử hình đối với người đủ 75 tuổi trở lên khi phạm tội hoặc khi xét xử” và “Không thi hành án tử hình đối với người đủ 75 tuổi trở lên” dẫn đến hệ quả tội phạm sẽ lợi dụng người đủ 75 tuổi trở lên tham gia các hoạt động mua bán, vận chuyển trái phép ma túy với số lượng lớn; tiến hành các hoạt động khủng bố, xâm phạm an ninh quốc gia hoặc phạm các tội đặc biệt nghiêm trọng khác mà không sợ bị áp dụng hình phạt tử hình. Quy định này là một kẽ hở lớn trong pháp luật hình sự để các thế lực thù địch, phản động và các loại tội phạm lợi dụng chống phá Đảng, Nhà nước.

Hai là, người sống 75 tuổi trước đây là hiếm, song ngày nay rất phổ biến. Người 75 tuổi nhìn chung vẫn còn khả năng về thể lực và trí tuệ, sự chênh lệch so với tuổi thấp hơn nhưng không nhiều. Thực tế, ở nhiều nước trên thế giới, lứa tuổi này còn phạm tội rất nghiêm trọng và đặc biệt nghiêm trọng, ở nước ta cũng thế. Họ còn có thể là những người cầm đầu các tổ chức tội phạm, xâm phạm an ninh quốc gia, khủng bố, rửa tiền, giết người,

hiếp dâm..., như: “Vụ án Lê Đức Mỹ, 82 tuổi, trú tại thành phố Tây Ninh, phạm tội hiếp dâm trẻ em mà nạn nhân là bé gái 7 tuổi, 5 tháng” [5] hay “Vụ án Nguyễn Văn Tài, 85 tuổi, trú tại thành phố Nam Định phạm tội giết người, nạn nhân bị giết hại với 43 nhát dao chính là vợ của bị cáo” [4]. Như vậy vấn đề đặt ra ở đây là người trên 75 tuổi vẫn đủ sức khỏe, đủ năng lực để thực hiện hành vi phạm tội, tại sao lại được miễn trừ án tử hình và nếu nhân đạo quá với tội phạm thì sẽ vô nhân đạo với xã hội nên cần phải cân nhắc kỹ.

Ba là, đã là pháp luật thì mọi công dân phải bình đẳng, không nên có sự ưu tiên. Một câu hỏi đặt ra, tại sao lại được miễn trừ án tử hình với người đủ 75 tuổi và như vậy có đảm bảo nguyên tắc mọi người đều bình đẳng trước pháp luật theo Hiến pháp hay không. Bên cạnh đó “Cần phải đặt vấn đề ngược lại, người già nói chung hay 75 tuổi trở lên là người có vốn sống lớn, hiểu biết xã hội sâu sắc, có kinh nghiệm ứng xử, theo lẽ thường họ càng không được phạm tội. Đằng này nếu xảy ra trường hợp người đủ 75 tuổi trở lên phạm vào tội ác có khung hình phạt tử hình như tội giết người, hiếp dâm trẻ em, buôn bán ma túy... lại được miễn hình phạt tử hình là không phù hợp với đạo lý” [4].

Bốn là, đối với quy định không áp dụng, không thi hành án tử hình đối với người bị kết án từ 75 tuổi trở lên có thể dẫn đến việc lợi dụng để trì hoãn, trốn tránh sự trừng phạt, không bảo đảm tính nghiêm minh của pháp luật.

Ngoài ra nhằm hạn chế hình phạt tử hình, đồng thời khuyến khích người phạm tội tham những khắc phục hậu quả, nộp lại tiền cho Nhà nước, Điều 40 Bộ luật Hình sự 2015 quy định: “Người bị kết án tử hình về tội tham ô tài sản, tội nhận hối lộ mà sau khi bị kết án đã chủ động nộp lại ít nhất 3/4 tài sản tham ô, nhận hối lộ và hợp tác tích cực với cơ quan chức năng trong việc phát hiện, điều tra, xử lý tội phạm hoặc lập công lớn” thì sẽ không thi hành án tử hình đối với người bị kết án và chuyển hình phạt tử hình thành tù chung thân.

Tử hình là hình phạt nghiêm khắc nhất trong hệ thống hình phạt của Nhà nước, tước đi quyền quan trọng và thiêng liêng của con người, đó là quyền sống. Vì vậy việc áp dụng hình phạt này cần phải căn cứ vào đặc điểm và điều kiện cụ thể của đất nước. Ở nước ta, tử hình vẫn được coi là hình phạt cần thiết và phải có, nhằm trừng trị những người phạm tội để giữ nguyên kỉ cương phép nước, bảo đảm an ninh và trật tự an toàn xã hội.

4. Đề xuất kiến nghị

Để góp phần giảm hình phạt tử hình trên thực tế, đồng thời đảm bảo tính nhân đạo sâu sắc, thể hiện là một đặc ân của Nhà nước, tác giả xin đưa ra một số kiến nghị như sau:

Thứ nhất, khi loại bỏ hình phạt tử hình với một loại tội nào đó, cần quy định là hình phạt tù chung thân không được giảm án. Hiện có nhiều quốc gia áp dụng hình phạt chung thân không giảm án để thay thế án tử hình, như thế cũng đủ sức trừng trị và răn đe tội phạm. Loại án này đã trở nên rất phổ biến ở nhiều quốc gia và khu vực trên thế giới như Bulgaria, Anh, xứ Wales, Estonia, Hà Lan, Thụy Điển, Thổ Nhĩ Kỳ, Anh, Ukraine, Mỹ. Xét từ góc độ quyền sống của con người, việc áp dụng tù chung thân không giảm án là giải pháp tạo cho người đã bị kết án tử hình một cơ hội để tiếp tục được sống, được lao động, gặp gỡ người thân, đồng thời cũng tạo cơ hội khắc phục sai lầm có thể xảy ra trong quá trình điều tra, truy tố, xét xử đối với người bị kết án tử hình. Đồng thời đảm bảo được tính nghiêm minh của pháp luật.

Thứ hai, khi xóa bỏ một loại hình phạt nói chung và hình phạt tử hình nói riêng đối với một loại tội phạm nào đó thì cũng phải đảm bảo tính đồng bộ và thống nhất, chứ không được làm có tính chất cục bộ. Đảm bảo sự thống nhất và đồng bộ này không chỉ liên quan đến hình phạt chính mà bao hàm cả hình phạt bổ sung.

Thứ ba, đối với đối tượng người bị kết án là người đủ 75 tuổi trở lên cần phải rà soát, đánh

giá thâu đáo trong từng trường hợp, từng tội danh cụ thể; đối với các tội nghiêm trọng, rất nghiêm trọng, đặc biệt nghiêm trọng và gây ra hậu quả lớn, nguy hiểm cho xã hội thì cần phải áp dụng hình phạt tử hình dù ở độ tuổi nào, nhằm răn đe, giáo dục mọi người và nên coi người đủ 75 tuổi trở lên là tình tiết giảm nhẹ trách nhiệm hình sự được quy định tại điểm o khoản 1 Điều 51 Bộ luật Hình sự 2015. Do đó, điểm o khoản 1 Điều 51 cần được chỉnh sửa như sau: *1. Các tình tiết sau đây là tình tiết giảm nhẹ trách nhiệm hình sự:... “o) Người đủ 75 tuổi trở lên khi phạm tội hoặc khi xét xử”*.

5. Kết luận

Nhân đạo có ý nghĩa cực kỳ quan trọng đối với sự phát triển của xã hội loài người. Chính vì vậy, Đảng và Nhà nước ta luôn luôn quan tâm chỉ đạo, thực hiện nhân đạo phù hợp với điều kiện kinh tế - xã hội của đất nước và coi đó là một trong những nguyên tắc quan trọng trong chính sách kinh tế - xã hội của công cuộc đổi mới, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân. Vì vậy, chế định hình phạt tử hình là một trong những chế định quan trọng của pháp luật hình sự, đặc biệt là trong giai đoạn hiện nay, khi mà hình phạt tử hình trở thành một trong những tiêu chí quan trọng để đánh giá sự tiến bộ của một quốc gia. Do vậy, chủ trương hoàn thiện pháp luật về hình

phạt tử hình và hạn chế phạm vi của hình phạt tử hình là một chủ trương hoàn toàn đúng đắn của Đảng ta, phù hợp với xu thế của thế giới và tình hình của Việt Nam. Tuy nhiên, việc xem xét xóa bỏ hình phạt tử hình đối với các loại tội phạm nào cần có sự cân nhắc thận trọng và cần dựa vào tính nguy hiểm cho xã hội của loại tội phạm đó để loại bỏ một cách phù hợp và hiệu quả nhất.

Tài liệu tham khảo

- [1] Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2013), *Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt nam*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia - Hà Nội.
- [2] Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2015), *Bộ luật Hình sự*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia - Hà Nội.
- [3] Bộ Chính trị (2005), *Nghị quyết số 49-NQ/TW của Bộ Chính trị về Chiến lược cải cách tư pháp đến năm 2020*.
- [4] Báo đời sống và pháp luật, Chân dung cụ ông 82 tuổi giết vợ. <http://www.doisongphapluat.com/phap-luat/an-ninh-hinh-su/chan-dung-cu-ong-85-tuoi-giet-vo-vi-chuyen-phan-goi-a36472.html>
- [5] Dương Phan, Cụ ông 82 tuổi hiếp dâm trẻ em, lãnh án 14 năm tù. <http://thanhnien.vn/thoi-su/phap-luat/cu-ong-82-tuoi-hiep-dam-tre-em-lanh-an-14-nam-tu-347591.html>
- [6] Ngọc Lương, Đề xuất bỏ án tử hình với người đủ 75 tuổi trở lên là không hợp lý. <http://danviet.vn/phap-luat/de-xuat-bo-an-tu-hinh-voi-nguoi-75-tuoi-tro-len-khong-hop-ly-629934.html>
- [7] Trịnh Quốc Toàn, Hình phạt tử hình trong luật hình sự Việt nam. <http://tcdcp1.moj.gov.vn/qt/tintuc/Pages/xay-dung-phap-luat.aspx?ItemID=29>